

ÖZEL BÖLÜM / SPECIAL SECTION

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

Yayın Geliş Tarihi / Received: 16.12.2021

Yayına Kabul Tarihi / Accepted: 01.09.2022

Bu makale için önerilen kaynak gösterimi / To cite this article (Chicago, 17-A sürüm / Chicago, 17th A):

Uslu Ak, Büşra. “Çocuk Ticareti Suçunu Anlamak”. *Uluslararası Suçlar ve Tarih / International Crimes and History* 23, (2022): 93-115.

ÇOCUK TİCARETİ SUÇUNU ANLAMAK

Dr. Büşra USLU AK*

Alman Uluslararası İş Birliği Kurumu

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-5667-6809>

Öz: Uluslararası hukuka göre, çocuk ticareti, 18 yaşından küçük bir kişinin cinsel sömürü, kölelik, zorla çalıştırma, kulluk veya organların alınması dahil olmak üzere sömürü amacıyla işe alınması, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İnsan ticareti suçunun bir unsuru olarak çocuk ticareti, tüm ülkeleri ve bölgeleri uluslararası bir suç ağında birbirine bağlamaktadır. Her yıl çocuklar anavatanlarından başka ülkelere ya da kendi ülkeleri içinde, genellikle kırsal alanlardan kentsel alanlara kaçırılmaktadırlar. Çocuk ticareti suçu, başta Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi olmak üzere uluslararası hukukta çocuklara garanti edilen insan haklarını ihlal etmektedir. En hızlı büyüyen ulusötesi suçlardan biri olan çocuk ticareti, çocukların hayatta kalmaları ve gelişmelerini, eğitim, sağlık ve korunma haklarını tehdit etmektedir. Bu çalışmada, çocuk ticaretinin ne olduğu, yaygın nedenleri, çocuğa olan biopsikososyal etkileri ile mağdurlarının genel profili ve çocuk ticaretine karşı mücadelede odaklanılması gereken unsurlar sosyal hizmet disiplini bakış açısı ile tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnsan ticareti, çocuk ticareti, çocuk istismarı.

* <https://doi.org/10.54842/ustich.1037346>

UNDERSTANDING THE CRIME OF CHILD TRAFFICKING

Abstract: *Under international law, child trafficking means the recruitment, transportation, transfer, harboring or receipt of a person under the age of 18 for the purposes of sexual exploitation, slavery, forced labor, servitude or exploitation, including removal of organs. Child trafficking, as an element of the crime of human trafficking, connects all countries and regions in an international crime network. Every year, children are smuggled from their homeland to other countries or within their own country, often from rural to urban areas. The crime of trafficking in children violates the human rights guaranteed to children in international law, especially the United Nations Convention on the Rights of the Child. Child trafficking, one of the fastest growing transnational crimes, threatens the survival and development of children and their right to education, health and protection. In this study, child trafficking, its common causes, its biopsychosocial effects on children and the general profile of its victims and the elements that should be focused on in the fight against child trafficking will be discussed from the perspective of social work discipline.*

Keywords: Human trafficking, child trafficking, child exploitation.

Giriş

Uluslararası toplum, 1948’de Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannameyi ile köleliği yasaklamış olsa da insan ticareti hala küresel bağlamda ciddi bir boyutlardadır. Köleliğe benzer esaret koşullarında yaşamaya zorlanan, esaretlerinden kurtulmak için fırsatı olmayan ve sayıları dahi tam olarak bilinmeyen birçok insan ticareti mağdurunun bulunduğu bilinmektedir. İnsan ticareti bir suç girişimi olarak özellikle en hızlı büyüyen ve en kazançlı suç faaliyetlerinden biri olarak kabul edilmektedir.¹ Uyuşturucu ve silahların yasadışı ticaretinden sonra, insan ticareti, yıllık tahmini 32 milyar ABD doları kâr getiren üçüncü en karlı suç faaliyeti olarak kaydedilmektedir.²

Uluslararası hukuka göre, çocuk ticareti, 18 yaşından küçük bir kişinin cinsel sömürü, kölelik, zorla çalıştırma, kulluk veya organların alınması dahil olmak üzere sömürü amacıyla işe alınması, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir.³ Cinsel sömürü, bir çocuğun seks işçiliğine zorlanması, cinsel sömürü materyallerinin oluşturulmasını, bir çocuğu cinsellik odaklı bir işe sokmayı, çocuk yaşta evlilikleri ve sipariş ile gelin/damat ticaretini içerebilir. Bunlar çevrimiçi etkinlikler de olabilir. Çocuk ticareti ayrıca, çocukların zorla dilendirilmesi veya suç teşkil eden eylemlere zorlanması, silahlı çatışmalara katılımı zorlamayı veya yasa dışı evlat edinmeyi içerebilir. Çocukların zorla çalıştırılması, doğası gereği sömürücü olan veya çocuğun eğitimine ve sağlıklı gelişimine müdahale eden çalışmayı kapsar.⁴ Bu durum, çocukların ev hizmetçiliğinden inşaat işçiliğine kadar çok çeşitli faaliyetlerde bulunmalarını içerebilir.

Çocukların yasal asgari çalışma yaşına henüz ulaşmamış olması durumunda çalışmaları çocuk işçiliği olarak kabul edilir. Sağlıklarına, güvenliklerine ve ahlaklarına zarar verebilecek işlerde çalıştırıldıklarında ise en kötü biçimi ile çocuk işçiliği içindedirler.

1 Alice Hill ve Romano Carey. “The trade in human lives”. *Americas Quarterly*, 4(2), (2010) 84–89.

2 International Labour Organization, “ILO action against trafficking in human beings” (2008) Erişim www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—ed_norm/—declaration/documents/publication/wcms_090356.pdf

3 United Nations, “Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations convention against transnational organized crime” (2000) Erişim www.osce.org/odihr/19223

4 United States Department of Justice, “Effects of federal legislation on the commercial sexual exploitation of children”. *Juvenile Justice Bulletin*. Washington, DC Office of Justice Programs (2010) Erişim www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojdp/228631.pdf

Benzer şekilde, herhangi bir iş için kaçırıldıklarında veya zorlandıklarında da bu durum çocuk işçiliğinin en kötü biçimidir. Bunun nedeni, çocuk ticaretine maruz kalmış çocukların özellikle savunmasız durumda ve genellikle ailelerinden ve toplumdan ayrı, dilini bilmedikleri, yardım alamadıkları ve evlerine geri dönemedikleri bir ülke veya bölgede tecrit edilmiş olmalarıdır. Bu şekilde izole edilmiş bir biçimde, genellikle gücün kötüye kullanılmasının mağdurdurlar. Çocuk ticaretine maruz kalan çocuklar, tamamen işverenlerinin veya hayatlarını kontrol eden kişilerin insafına kalmıştır ve bu nedenle cinsel istismar, aç bırakılma, özgürlük kaybı, fiziksel şiddet ve diğer şiddet biçimleriyle karşı karşıya kalma riski altındadırlar.

Çocuk ticareti kapsamında, çocuklar kendi ülkeleri içinde kaçırılabilirler gibi sınır ötesi komşu ülkelere taşınabilir veya binlerce kilometre uzaktaki varış noktalarına nakledilebilmektedirler. Ulusal düzeyde, çocuk ticaretinin nasıl tanımlandığına ilişkin yorumlarda farklılıklar vardır; bazı ülkelerde bir bireyin hareketine/göç unsuruna bağlı kalınır. Ayrıca, reşit olma yaşı ülkeler arasında değişiklik göstermektedir, bu nedenle bir çocuk bir yerde “çocuk ticareti mağduru”, başka bir yerde bağlama göre “seks işçisi” ya da “çocuk işçi” olarak kabul edilebilir. Yorumdaki bu farklılıklar, çocuk ticaretinin yaygınlığını belirleyen sorunlara katkıda bulunur ve ayrıca çocuk ticaretinden kurtulanların hizmetlere erişimini engelleyebilir. Faaliyetin yasa dışı doğası, vakaları takip etmek için merkezi küresel bir veri tabanının olmaması, mağdurların yeterince tanınmaması ve mağdurların durumlarını utanç, korku, haklarını bilmeme nedeniyle bildirme konusundaki isteksizlikleri nedeniyle daha da engellenmektedir.⁵ Yaklaşık 40.000 insan ticareti vakasını odak alan küresel bir çalışmada, mağdurların %33’ünün (%21 kız çocuğu; %12 erkek çocuğu) çocuk olduğu kaydedilmektedir.⁶

İnsan ticareti suçunun bir alt unsuru olarak çocuk ticareti, tüm ülkeleri ve bölgeleri uluslararası bir suç ağında birbirine bağlamaktadır. Her yıl çocuklar ülkelerinden başka ülkelere ya da kendi ülkeleri içinde, genellikle kırsal alanlardan kentsel alanlara kaçırılmaktadırlar. Çocuk ticareti suçu, başta Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi olmak üzere uluslararası hukukta çocuklara garanti edilen insan haklarını ihlal

5 J. Greenbaum, J. Crawford-Jakubiak, ve Committee on Child Abuse and Neglect, “Child Sex Trafficking and Commercial Sexual Exploitation: Health Care Needs of Victims,” *Pediatrics* 135, no. 3 (2015): 566-574.

6 United Nations Office on Drugs and Crime ve Inter-Parliamentary Union, *Combating Trafficking in Persons: A Handbook for Parliamentarians* (2009) 82–83.

etmektedir. En hızlı büyüyen ulusötesi suçlardan biri olan çocuk ticareti, çocukların hayatta kalmaları ve gelişmelerini, eğitim, sağlık ve korunma haklarını tehdit etmektedir.

İnsan ticareti, dünyanın hemen hemen her yerinde karşılaşılabilen oldukça karmaşık küresel bir olgudur. 137 ülkede mağdurlar istismar edildiğinden, insan ticareti küresel toplumu etkilemektedir.⁷ Bir ülkenin sınır ötesine uluslararası ticareti ve sınırları içindeki iç ticareti de içermektedir. Ülkeler kaynak, transit veya hedef ülkeler veya bunların herhangi bir kombinasyonu olarak belirlenebilir.⁸

Çocuklar, insan ticaretine hedef olan en savunmasız gruplardan biridir. Organize suç grupları, kolayca erişebildikleri için çocukları tercih etmektedirler. Bu suç grupları aynı zamanda çocuk mağdurları nispeten ucuza gelen şekilde elde edebilmekte ve gizli tutabilmektedir. Çocukların bu bağlamda sömürülmesi, çocukların insan haklarını; aile ortamında güvenli bir çocukluk geçirme, eğitim alma, oyun oynamaya zaman ayırma ve sömürüden korunma haklarını ihlal etmektedir (Rafferty, 2013: 559).⁹

Günümüzde insan ticaretine maruz kalan çocukların sayısı konusunda kesin bir bilgi bulunmamaktadır, ancak bir tahmin, dünya çapında insan ticareti mağdurlarının %50'sinin çocuk olduğunu ileri sürmektedir.¹⁰ Çocuk ticaretiyle ilgili verilerin tahmini olmasının birçok nedeni vardır. İnsan ticareti, gizlilik içinde tasarlanan ve uygulanan bir suç eylemidir. Mağdurlar genellikle öne çıkmaktan korkarlar ve bu da doğru verilerin tutulmasını zorlaştırır. Ayrıca, insan ticaretine maruz kalmış bir kişiyi uluslararası yasal tanıma uygun olarak tanımlamak için tutarlı kriterler genellikle kullanılmamaktadır. İstatistikler, insan ticareti mağdurlarını ulusal sınırlar içinde hariç tutabilir ve genellikle insan ticareti mağdurlarını yaş ve cinsiyete göre ayırmaz.¹¹

7 United Nations Office on Drugs and Crime, *Toolkit to combat trafficking in persons: Global programme against trafficking in human beings*. (Vienna, Austria: 2008) Erişim www.unodc.org/documents/human-trafficking/HT_Toolkit08_English.pdf

8 United Nations Office on Drugs and Crime, *Global report on trafficking in persons* (2009) Erişim www.unodc.org/documents/human-trafficking/Global_Report_on_TIP.pdf

9 Yvonne Rafferty "Gender as an obstacle to good health: Health related human rights violations and the girl child". *International Psychology Bulletin*, 17, (2013) 15–24.

10 International Labor Organization, *Global Estimate of Forced Labour: Executive Summary* (2012) Erişim http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—ed_norm/—declaration/documents/publication/wcms_181953.pdf

11 United Nations Development Fund for Children (UNICEF), *Progress for children: Achieving the MDGs with equity* (No. 9) New York (2010) Erişim www.unicef.org/protection/Progress_for_Children-No.9_EN_081710.pdf

İnsan ticareti, uluslararası hukukta ilk kez, Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ni (2000) tamamlayan İnsan Ticaretini, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretini Önleme, Bastırma ve Cezalandırma Protokolü aracılığıyla tanımlanmıştır. 'Palermo Protokolü' veya 'İnsan Ticareti Protokolü' olarak bilinen bu protokol, insan ticaretinin en yaygın olarak kabul edilen tanımını yapmakta ve konu ile ilgili bağlamda bir temel görevi görmektedir.

Palermo Protokolü'nün 3. Maddesi insan ticaretini "kuvvet kullanma tehdidi veya kullanımı veya diğer zorlama, kaçırma, sahtekarlık, aldatma, gücün kötüye kullanılması veya savunmasızlık durumunun veya başka bir kişi üzerinde kontrolü olan bir kişinin rızasını kazanmak için sömürü amacıyla ödeme veya menfaat verilmesi veya alınması" olarak tanımlar. Ancak, aynı maddenin (c) bendinde, bir çocuğun istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınmasının, belirlenen araçlardan herhangi birini içermese dahi 'insan ticareti' sayılacağı belirtilmiştir.¹² Protokole göre, çocuk ticareti, yasadışı yolların kullanılmasına bakılmaksızın, bir çocuğun ülke içinde veya dışında sömürü amacıyla temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması eylemidir. Sömürü, fuhuş ve diğer cinsel sömürü biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, köleliği veya köleliğe benzer uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerir. Protokol ayrıca yetişkin ve çocuk ticareti arasında ayırım yapmakta ve çocuklar uluslararası hukuka göre rıza gösteremeyecekleri için, bir mağdurun rızası olsun veya olmasın çocuk ticaretinin gerçekleşebileceğini şart koşmaktadır. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (ÇHS) ile uyumlu olarak, çocuk terimi 18 yaşın altındakileri ifade eder.¹³

Çocuk Ticareti Süreçlerine Bakış

İnsan ticareti, çoğunlukla zorunlu göç bağlamında özellikle de emek göçü nedeniyle meydana gelir ve insan tacirleri durumu istismar etmek ve insanların savunmasızlığından ve çaresizliğinden para kazanmak amacı ile harekete geçerler. Çocuk taciri, çocuğu sömürmek amacıyla çocuk ticareti sürecinin bir unsuruna katkıda bulunan kişidir. Bu sürece

12 United Nations, Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations convention against transnational organized crime. (2000) Erişim www.osce.org/odihr/19223

13 United Nations, Convention on the rights of the child. (1989) Erişim www.unicef.org/crc

katkı sağlayanlar; çocuğu tespit edip sürece katanlar, aracılar, belge sağlayıcılar, nakliyeciler, bu duruma göz yuman görevliler/memurlar, hizmet sağlayıcılar ve çocuğa işverenler gibi aktörlerdir. Bu aktörler, kendilerine hangi sınır kapılarının ne zaman açık olduğu ve insanları taşımak için en iyi zaman konusunda tavsiyeler verenler gibi diğer aracı servisler tarafından desteklenir. İlgili süreçler, zorla ya da ikna yolu ile işe alım, nakliye, kabul, konaklama, istihdam ve sahte evrakların hazırlanması veya sahte evrakların edinilmesini içermektedir.

Başlangıç

Çocuk ticareti, bir çocuk birileri tarafından “işe alındığında” (recruitment) veya bazı durumlarda çocuğun iş bulmak için ne yapması gerektiğini öğrenmek üzere bir “işe alım görevlisine” yaklaştığında ya da tam tersi durumda başlar. İşveren, çocuğu fiilen istihdam eden kişi veya çocuk ticareti amaçlı bir insan zincirinin parçası olabilir. İşe alım farklı şekillerde gerçekleşir. Çocuklar, ailelerini desteklemek için iş bulma konusunda ailelerinin baskısı altında olabilir ve yerelde uygun iş bulunmayabilir. Bazen aile, çocuklarına iş ayarlayabileceğini bildiği birinden yardım istemekte veya zor durumda olduklarını bilen bir kişi aileye yaklaşmaktadır. İşe alım görevlilerinin çeşitli türleri vardır: geçimini savunmasız çocukları işe alarak ve onları sömürecek başkalarının eline vererek sağlayanlar, geçmişte çocuk ticareti mağduru olmuş ve geri dönmüş yetişkinler veya bu işi yapmaya zorlanan daha büyük çocuklar. Bu durumlarda genellikle bir güven ilişkisi söz konusudur. Çocuklara başka bir şehirde veya ülkede iş bulmayı teklif eden kendi topluluklarından biri tarafından yaklaşılabılır. Ayrıca, iş arayanlar için iş bulma kisvesi altında, aslında insan tacirleri için işe alım büroları gibi davranan kurumlar da bulunmaktadır.

Belli durumlarda bir çocuk, iş veya daha iyi bir yaşam için evden ayrılmaya ve taşınmaya karar verebilir ve ulaşımı ayarlayabileceğini bildiği ve gideceği yerde iş bulma konusunda yardım vaat eden birine başvurabilir. Bu gibi durumlarda, çocuk başka yerlerdeki yaşam hakkında oluşturduğu algı tarafından cezbedilebilir. Bu algı -doğru veya yanlış- internet, medya, kulaktan dolma bilgilerden kaynaklanabilir.

Bebeklik ve erken çocukluk döneminde olan çocuklar ise ebeveynleri ve kardeşleriyle birlikte bu suçun mağduru olabilir, çünkü tüm aile başka şehir ya da ülkelerde işe alınır ve fırsatlar vaat edilir. Evlerinden yola

çıkan ve daha sonra vaat edilen varış noktasına varmadan önce parçalanmış aileler hakkında birçok sosyal inceleme raporu bulunmaktadır. Bazen erkekler kadınlardan ve çocuklardan, çoğu zaman da çocuklar yetişkinlerden ayrılır. Sokaklarda dilenmek üzere sömürülebilmesi için bir anneye kendi çocuğunun yerine başkasının çocuğunun verilmesi de sıkça görülmektedir. Bütün bu durumlarda, bir gün ailenin geri kalanıyla yeniden bir araya gelme umudu, insan ticareti mağdurlarının insan tacirlerine itaatkâr kalmasına katkıda bulunur. Çocuk ticaretine yönelik tüm biçimlerin ortak noktası, ilgili çocuğun, çocuk tacirleri için olası bir hedef haline getiren savunmasızlığıdır.

Hareket

Hem yetişkinler hem de çocuklar bir ülke içinde ve ulusal sınırların ötesinde insan ticareti suçuna maruz kalabilmektedir. Bu ticaretin iki ucu genellikle “gönderme” ve “alma” yerleri veya “kaynak” ve “varış” yerleri olarak bilinir. Bazen insan ticaretine maruz kalan bir kişi doğrudan varış yerine gitmez, başka bir ülkeyi geçer veya başka bir şehirde durur. Bunlara “geçiş” yerleri denir. Ülkeler aynı anda gönderen, geçiş yapan ve alan ülkeler olabilir. Bir ülke sınırları içinde yapılan çocuk ticareti, kural olarak, çocukların savunmasızlığını daha da artıran, kırsal alanlardan kentsel alanlara veya bir şehirden diğerine, tanıdık olmayan çevrelere hareketi içerebilir. Ulusal sınırların nispeten açık olduğu yerlerde, insanlar yerel halk tarafından uzun yıllardır bilinen rotaları kullanarak sınırdan karayolları üzerinden araçla veya yaya olarak seyahat edebilirler. Bunlar nispeten kolay geçişler olabilir ancak aynı zamanda tehlikeli de olabilir. Deniz yolları ve nadir de olsa hava yolları da çocuk ticareti amacıyla kullanılabilir.

Varış

Çocuk ticaretine maruz kalan çocuklar, hedeflerine ulaştıklarında istismar edilmektedir. Bu sömürü, kişinin cinsiyetine, yaşına, çocuk ticaretine maruz bırakıldıkları işgücü piyasasının doğasına, becerilerinin düzeyine ve kırılabilirliklerine bağlı olarak birçok biçim alabilir. Çocuk ticareti mağdurları varış konumlarında çok çeşitli farklı sektörlerde sömürülmektedir: çiftliklerde ve tarlalarda, maden ocaklarında, fabrikalarda, eğlence mekanlarında, organize dilenme gibi sokak temelli faaliyetlerde, silahlı çatışma ortamlarında vb.

Sömürü birçok farklı biçim alabilse de genellikle çok az ücret karşılığında veya hiç ücret ödmeden, yetersiz dinlenme süresiyle, sağlık sigortası veya sosyal güvenlik gibi sosyal koruma ağlarından yoksun, zorlu, tehlikeli işleri içerir ve genellikle şiddet içerir. Hem erkek hem de kız çocukları çocuk ticaretine maruz kalabilirken çocukların profilleri, varış yerindeki talebe göre farklılık göstermektedir. Kısacası, çocuk tacirleri ve sömürücüler, çocuk ticareti mağdurlarının, emeklerinden ve kırılganlıklarından bir kazanç sağlamanın bir yolu olan herhangi bir yerde çalıştıracaklardır. Çocuk ticaretinin genellikle düz bir çizgi gibi bir başlangıcı, ortası ve sonu olduğunu düşünülmesine rağmen, öncesinde çocuk ticareti mağdurlarının yeniden bu suça karıştığı bir döngü olarak da karşımıza çıkmaktadır. Buradaki can alıcı ders, çocuk ticaretine maruz kalmaya katkıda bulunan yoksulluk gibi risk faktörleri aynı kalırsa, insan ticaretinin döngüsel olarak tekrar gerçekleşebileceğidir.

Çocuk Ticaretinin Yaygın Nedenleri

Çocuğun emeğinin sömürülmesi

Çocuklar; tarlalarda, madenlerde, evlerde veya iş makineleri kullanmak gibi tehlikeli koşullarda çalıştırılmak için kaçırılabilir. Genellikle hedef ülkelerde izole tutulurlar ve kötü çalışma ve yaşam koşullarını yetkililere bildirmekten korkarlar. Bazı durumlarda, çocuklar zorla çalıştırılmak üzere kaçırlır. Aileler, genellikle, çocuğun kazancından “giderler” veya “faizler” düşülecek şekilde yapılandırılan bir avans ödemesi alır. Çocuğu “geri satın alma” neredeyse imkânsızdır. Uluslararası Çalışma Örgütü, çocuk işçilerin çoğunluğunun kız çocukları olduğunu tahmin etmektedir.¹⁴ Ebeveynler ve çocuklar genellikle eğitim veya iyi iş koşulları vaatleriyle cezbedilir. Çocuk ticaretine maruz kaldıklarında, kendilerini kimlik belgeleri ellerinden alınmış halde ve herhangi bir destek ağından yoksun biçimde bulabilirler. Güvenlik, yiyecek ve barınma için sömürücülerine bağımlıdırlar ve zorlu çalışma ve yaşam koşullarına maruz kalmaktadır. Afrika’da, örneğin bir çocuğun ebeveynleri bakım sağlayamadığında, çocukları geleneksel olarak ailenin bir parçası olarak yetiştiren akrabaların yanına yerleştirme konusunda bir gelenek vardır. Son zamanlarda akrabaların çocuğu ev hizmetçisi olarak sömürmesi veya çocuğu başka birinin evinde

14 International Labour Organization, A Future Without Child Labour, (2002) 29.

çalıştırması veya başka işler için satmasının yaygınlaştığı görülmektedir.¹⁵ Bir zamanlar çocuğun yüksek yararı için çocuğa bakım sağlamanın bir yolu olan bu uygulama, birçok durumda çocuk ticareti haline gelmiştir.

Cinsel sömürü

Özellikle kız çocukları, genelevlerde, masaj salonlarında, yetişkinlere özel kulüplerde çalışmak için veya pornografik materyaller üretmek için kaçırılır. Kesin olarak belirlemek zor olsa da 2000 yılı için Uluslararası Çalışma Örgütü küresel çocuk işçi rakamları, 1,8 milyon çocuğun ticari seks endüstrisinde sömürüldüğünü, insan tacirleri ve “müşteriler” tarafından fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet ve istismara maruz bırakıldığının altını çizmektedir.¹⁶ 18 yaşın altındaki çocukların seks işçisi olarak çalıştırılması çocuk işçiliğinin en kötü biçimidir ve genellikle “ticari cinsel sömürü” olarak anılır. 182 Sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi uyarınca yasaklanmalı ve ortadan kaldırılmalıdır. Söz konusu çocuklar genellikle uzun çalışma saatleri ve düşük ücretler dahil olmak üzere ciddi sömürü ve sağlıklarına yönelik ciddi risklerle karşı karşıyadır. İşverenleri tarafından istekleri dışında tutulabilirler ve ülkeye sahte belgelerle girdikleri, bu nedenle polisle başlarının derde girecekleri gibi tehditlerle daha da fazla istismar edebilirler. Genellikle uyuşturucuyla tanıştırılırlar ve bu nedenle bağımlı hale geldikleri maddeleri elde etmek için çalışmaya devam etmek zorunda kalırlar. Bunun yanında şiddet, kaçmak isteyenler için caydırıcı olarak sıklıkla kullanılır. İstatistikler ticari cinsel sömürü mağdurlarının genellikle kız çocukları olduğunu gösterse de erkek çocukları da bundan etkilenmektedir.¹⁷

Silahlı Çatışma Ortamlarında Kullanılma

Dünyanın hemen her bölgesinde devam eden veya yakın geçmişteki silahlı çatışmalarda çocuk askerlerin kullanıldığı tahmin edilmektedir.

15 United Nations Children’s Fund, *Combatting Child Trafficking: Handbook of Parliamentarians* (2005) Erişim [http://www.unicef.org/publications/files/IPU_combattingchildtrafficking_GB\(1\)](http://www.unicef.org/publications/files/IPU_combattingchildtrafficking_GB(1))

16 International Labour Organization, *International Program on the Elimination of Child Labour (IPEC) Facts on Commercial sexual exploitation of children* (2005)

17 United Nations Children’s Fund, *Combatting Child Trafficking: Handbook of Parliamentarians* (2005)

Bazı çocuklar yoksulluk veya istismar nedeniyle silahlı güçlere katılmakta, bazıları ise zorla askere alınmakta veya kaçırılmaktadır. Çatışmalarda çocukların rolleri farklıdır. Haberci, hamal, aşçı, cinsel hizmet sağlayan “eş” veya “savaşçı” olarak kullanılırlar. Çocuklar; yoksullarsa, ailelerinden ayrılırsa, evlerinden edilmişlerse, savaş bölgesinde yaşıyorlarsa, eğitime erişimleri sınırlıysa bu bağlamda sömürülmeye karşı en savunmasız durumdadırlar.¹⁸

Evlilik

Kız çocukları çeşitli nedenlerle gelin olarak satılmaktadır. Yoksulluk akut olduğunda, bir kız çocuğu ailesi için ekonomik bir yük olarak kabul edilebilir ve zengin bir erkekle evlendirilmesi bir aile için hayatta kalma stratejisi olarak görülebilmektedir.¹⁹

Yasadışı evlat edinme

Evlat edinme talebindeki artış, bebeklerin ve küçük çocukların yasa dışı ticaretini teşvik etmektedir. Bazen gelişmekte olan ülkelerdeki anneler bebeklerini veya küçük çocuklarını daha çok gelişmiş ülkelerdeki “müşterilere” satılmaktadır. Bu bağlamda belli durumlarda bebeklerin çalındığı ve annelere bebeğin ölü doğduğu söylendiği de bilinen bir uygulamadır.²⁰

Dilencilik

Çocuklar, dilenerek veya sokakta çalıştırılarak başkaları için para kazanmak üzere işe alınabilir ve kaçırılabilir. Bazı durumlarda, çocuk dilenciler, kendilerini tutsak edenler tarafından sempati yaratmak/daha çok gelir getirmek için sakat bırakılabilmektedirler. Genellikle bir yetişkin gözetmen ile gruplar halinde çalıştırılırlar. Bu çocuklar, genellikle yankesicilik gibi suç faaliyetleri için de kullanılır, çünkü

18 United Nations Children’s Fund, *Fact Sheet: Protection and Conflict* (2005)

19 United Nations Children’s Fund, *Combating Child Trafficking: Handbook of Parliamentarians* (2005)

20 Ibid

harcanabilir oldukları düşünülür ve yakalanırlarsa yerlerine başka çocuklar getirilebilir.

Organlar

Organ kaçakçılığı özellikle Palermo Protokolüne dahil edilmiştir. Bu korkunç uygulamanın izlenmesi veya tespit edilmesi neredeyse imkânsız olsa da yine de varlığı bilinmektedir.

Çocuk Ticareti Mağdurlarının Genel Profili

Çocuk ticareti, yetişkinlerin güçlerini kötüye kullanması yoluyla çocuklara uygulanan baskının korkunç bir örneğidir. Bazı çocuklar diğerlerine göre daha fazla bu suça maruz kalma riski altındadır. Genel olarak, insan tacirleri, kontrol edilmeleri daha kolay olduğu için en savunmasız olanları hedef alır.²¹ Çocuk ticareti, doğumdan 18 yaşına kadar hem kız çocuklarını hem de erkek çocuklarını kapsasa da bireysel risk faktörleri, buldukları yer ve kaçırıldıkları amaca göre de değişir. Örneğin, yasa dışı evlat edinme için kaçırılan çocukların bebek olma olasılığı daha yüksektir, zorla evlendirilmek üzere kaçırılanlar ise ergenliğe henüz girmiş kız çocukları olma eğilimindedir. Vücut parçaları, organize dilencilik veya işçilik için ticareti yapılan çocuklar herhangi bir yaşta veya cinsiyette olabilir; bununla birlikte kız çocuklarının ev içi hizmetçiliği için kaçırılma olasılığı ve erkek çocuklarının sanayi işçiliği gibi işler için kaçırılma olasılığı daha fazladır. Dünyanın her yerinde, kız çocukları seks işçiliği amacı ile çocuk ticaretine maruz kalmaya karşı özellikle savunmasızdır.

Diğer yandan yaş da önemli bir faktördür. 12 ila 16 yaş arasındaki kız çocukları, çocuk ticareti suçu bağlamında en büyük risk altında olan gruptur.²² Etiyopya’da yapılan bir çalışmaya göre, seks işçilerinin %20’sinin 12 ila 18 yaşları arasındaki kız çocuklarından oluştuğu ve ilk olarak 11 yaşından önce zorla seks işçiliğine başlatıldıkları

21 Hans van de Glind, *ILO’s International Programme on the Elimination of Child Labour (IPEC) Migration and child labour - Exploring child migrant vulnerabilities and those of children left-behind*. Geneva: ILO, (2010)-27 Erişim www.ilo.org/ipecinfo/product/viewProduct.do?productId=14313

22 Mike Dottridge, “Trafficking in children in West and Central Africa, Gender & Development”, (2002) 10:1, 38-42, DOI: 10.1080/13552070215890

bildirilmiştir.²³ Diğer risk faktörleri arasında etnik azınlık statüsü, kırsal alanda yaşama, eğitim eksikliği, engelli olma, yetersiz aile koruması ve zorunlu göç yer almaktadır.²⁴ Son olarak, bazı durumlarda kendi ebeveynleri tarafından istismar veya ihmalden kaçarak sokaklarda yaşayan ve kurum bakımı dahil olmak üzere “ev dışı” yerleşimlerde bulunan çocuklar çocuk ticareti mağduru olma konusunda büyük risk altındadırlar.²⁵

Çocuklar; birey, aile, topluluk ve toplumsal düzeylerde çok çeşitli faktörler yoluyla çocuk ticaretine karşı savunmasız hale gelebilir. Bu risk faktörlerine ek olarak, çocukların henüz tamamlanmamış bilişsel, duygusal ve fiziksel gelişimleri hassasiyetlerini daha da artırır. Çocuklar, mevcut eylemlerle ilişkili gelecekteki olumsuz sonuçları kavramsallaştıramayabilir veya başkalarının motivasyonları hakkında yeterli içgörü geliştiremeyebilirler.²⁶

Yoksulluk

Yoksulluk, çocukların çocuk ticareti suçu mağduru olmalarına karşı savunmasızlığını artırmaktadır. Maddi yoksulluğun sömürüye ve istismara yansımalarının en belirgin sonuçlarından biri çocuk işçiliğidir. Yoksulluk, savunmasız çocukları tehlikeli işlere yönelmeye zorlar. Çocukları kölelik veya cinsel sömürü amacı ile satmaya çalışanlar, “avlarına” ulaşma faaliyetlerini, refah düzeyi yüksek konumlarda değil aksine ezici yoksulluğun çocukların koruma ihlallerine karşı savunmasızlığını artırabileceği gecekondular veya yoksul kırsal alanlarda yoğunlaştırmaktadırlar.²⁷ Yurtdışında iyi istihdam olanakları vaadiyle, aşırı yoksulluk içindeki aileler kendi rızaları ile çocuklarını çalışmaya gönderebilmektedirler.

23 James Hoot, Selamawit Tadesse ve Rahmet Abdella, “Voices Seldom Heard”, *Journal of Children and Poverty*, 12:2, (2006) 129-139, doi: 10.1080/10796120600879558

24 van de Glind, *ILO's International Programme on the Elimination of Child Labour (IPEC) Migration and child labour - Exploring child migrant vulnerabilities and those of children left-behind*. 24

25 Maddie Coy, “Moved around like bags of rubbish nobody wants: How multiple placement moves can make young women vulnerable to sexual exploitation.” *Child Abuse Review*, 18, (2009): 254-266.

26 Jordan Greenbaum, Katherine Yun, ve Jonathan Todres. “Child Trafficking: Issues for Policy and Practice” *The Journal of Law, Medicine & Ethics*, 46 (2018): 159-163. 2018

27 United Nations Children's Fund, *The State of the World's Children*, New York, (2005): 17.

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği

Kadınlar ve kız çocuklarının maruz kaldığı yasal ve toplumsal eşitsizlik, insan ticareti için bir üreme alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların ve kız çocuklarının nesneleştirildiği ve meta olarak görüldüğü yerlerde, kız çocuklarının alınıp satılabileceği bir ortam yaratılır. Çoğu zaman kız çocuklarına okula gitme fırsatı verilmemektedir. Bunun yerine, kız çocukları genellikle ev işlerini yapmak ya da evdeki daha küçük çocuklar ya da yaşlılara bakım sağlamak üzere evde kalmaya zorlanmaktadır. Kız çocukları aileleri içinde sıklıkla istismara uğramaktadır. Bu da çocuk tacirlerinin bu tür çocuklara yönelik ilgisini artırmakta ve bu durum aile içi sömürü ve şiddetten kaçış unsuru olarak algılanmaktadır. Birçok çocuk için göç etmek, evden kaçmak veya kendi toplulukları dışında iş aramak sadece ekonomik bir karar değil, kişisel özgürlük, daha iyi yaşam koşulları veya ailelerini desteklemek için bir yol bulma arayışı olabilmektedir.

Okul Kaydının Düşük Olması

106

Okula gitmeyen çocuklar, çocuk tacirlerinin merceği altındadır. Dünyada okula gitmeyen tahmini çocuk sayısı, çoğunluğu kız çocuğu olmakla üzere yaklaşık 121 milyondur.²⁸ Okula kayıt olmak, çocuk ticaretiyle mücadelede kritik bir faktördür. Eğitimsiz çocukların gelecekleri için fırsatları sınırlıdır ve bu nedenle çocuk tacirlerinin para ve daha iyi bir yaşam gibi vaatlerine karşı daha savunmasızdırlar. Okul ayrıca çocukları sokaklardan uzak tutmak için alternatif bir sığınak sağlamaktadır.

Çocukların Bakım Vereninin Bulunmaması

Bakım vereni olmayan çocuklar, çocuk ticareti ve sömürüye karşı son derece savunmasızdır. Ebeveynler, çocukları için temel bir güvenlik ağı sağlar. Ebeveyn koruması olmayan veya kurumlara yerleştirilen çocuklar, çocuk tacirlerinin hedefidir. Kurumlarda büyüyen çocuklar genellikle toplumsal fırsatlardan yoksundur ve bu nedenle daha fazla risk altında olabilirler. Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından yapılan değerlendirmeler, bakım vereni olmayan çocukların ev hizmetlerinde,

28 United Nations Children's Fund, *The State of the World's Children*. 31.

seks işçiliğinde, ticari tarımda veya sokak satıcısı olarak çalışma olasılıklarının bakım vereni mevcut olan çocuklara göre çok daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.²⁹

Çocukların Doğum Kaydının Yapılmaması

Kimlik kaydı olmayan çocuklar çocuk ticareti suçu mağduru olma ihtimaline daha yatkındır. 2000 yılında doğan çocukların %41'inin doğumda nüfusa kayıtlı olmadığı tahmin edilmektedir.³⁰ Çocukların yasal kimliği olmadığına, çocuk tacirlerinin onları saklaması daha kolaydır. Kaybolmalarını izlemek ve izlemek de daha zordur. Ayrıca, doğum belgesi olmadan çocuğun yaşını doğrulamak ve çocuk tacirlerini sorumlu tutmak zordur. Kimlik eksikliği, ülkeler arasında çocuk ticaretine maruz kalan çocukların kaynak ülkelere kadar izlenememesi ve dolayısıyla topluluklarına kolayca geri gönderilmemeleri anlamına gelebilmektedir.

İnsani Felaketler ve Silahlı Çatışmalar

Çatışmalar sırasında çocuklar silahlı gruplar tarafından kaçırılabilir ve çatışmalara katılmaya zorlanabilmektedirler. İhmal ve istismar gibi ciddi zorluklara maruz kalabilmektedirler. Çatışmalar ve insani felaketler, çocuk tacirlerinin çocukları kaçırma, taşıma ve benzeri kabiliyetini artırarak ülke içinde ve sınırlardaki kontrolsüzlüklere katkıda bulunabilmektedir.

ÇOCUK TİCARETİNİN ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Çocuk ticareti, çocuğun sağlıklı bir çocukluk ve üretken ve onurlu bir yaşam hakkını ortadan kaldırır. Çocuk ticareti mağdurları, bu suçun failleri tarafından istismar edilir. Bu suçun mağduru çocuklar sıklıkla şiddete maruz kalırlar ve bu durum insan ticareti döngüsünün her aşamasında ortaya çıkar. Çocuklar ailelerinden, arkadaşlarından,

29 Ibid

30 United Nations Children's Fund, "Birth Registration: right from the start," *Innocenti Digest* 9 (2002): 7.

topluluklarından ve destek ağlarından kaçırıldıklarında, çok kötü koşullarda yaşamaya zorlandıkları ve temel insan haklarından korunma, sağlık ve eğitimden mahrum bırakıldıkları için gelişimleri ve hatta hayatta kalmaları ciddi şekilde tehdit edilir. Çocuk mağdurlar yiyecek, barınma ve diğer temel ihtiyaçlar için tacirlerine bağımlıdır ve birçoğu kendilerine veya ailelerine zarar verileceğinin korkusu ile yaşamaktadır.³¹ Ulusötesinde yerel dili konuşmadıkları yabancı yerlere kaçırılan çocuklar, yardım arama veya kaçma kapasitelerinin azalması nedeniyle daha da güçsüzleşmekte ve tacirleri tarafından düzensiz göçmen oldukları gerekçesi ile ya da diğer suçlar nedeniyle hapse atılmakla tehdit edilmektedir.³² Kaçmaya çalışan çocuklar, tacirleri tarafından genellikle ciddi şekilde dövülmekte veya öldürülmektedir ve birçok çocuk ticareti mağduru ailelerini bir daha asla görememektedir.³³

Fiziksel Etki

Çocuk istismarı üzerine yapılan araştırmalar, bu türden bir istismar ile duygusal problemler, saldırgan davranışlar, madde kullanımı ve intihar gibi fiziksel ve psikolojik sonuçlar arasında bir bağlantı olduğunu ortaya koymaktadır.³⁴ Ayrıca, çocuk ticareti ile ilişkili zorlu koşullar, sürekli ve aşırı istismar ve travma, sağlıkla ilgili bir dizi sorunla ilişkilendirilmiştir. Örneğin, fiziksel istismar kırık kemikler gibi doğrudan fiziksel yaralanmaya, kronik baş ağrıları gibi dolaylı fiziksel sorunlara veya intihara sebep olabilir (IOM, 2009).³⁵ Ek olarak, seks işçiliğine zorlanan çocukların durumları da hastalık ve yetersiz beslenme gibi sağlık sorunlarıyla ilişkilendirilmiştir.³⁶ Diğer sağlık

31 Eglantina Gjermeni et al. "Trafficking of children in Albania: patterns of recruitment and reintegration." *Child abuse & neglect* vol. 32,10 (2008): 941-8. doi:10.1016/j.chiabu.2007.09.015

32 Mazeda Hossain et al. "The relationship of trauma to mental disorders among trafficked and sexually exploited girls and women." *American journal of public health* vol. 100,12 (2010): 2442-9. doi:10.2105/AJPH.2009.173229

33 International Labour Organization, *ILO action against trafficking in human beings*. (Geneva, Switzerland: 2008) Erişim www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—ed_norm/—declaration/documents/publication/wcms_090356.pdf

34 Jennie G. Noll, ve Chad E. Shenk "Introduction to the special issue: The physical health consequences of childhood maltreatment - Implications for public health." *Journal of pediatric psychology*.Vol. 35, No. 5. 2010(447-449)

35 International Organization for Migration, *Caring for trafficked persons: Guidance for health providers*. (Geneva, Switzerland: 2009) Erişim http://publications.iom.int/bookstore/free/CT_Handbook.pdf

36 Kimberly J Mitchell et al. "Conceptualizing juvenile prostitution as child maltreatment: findings from the National Juvenile Prostitution Study." *Child maltreatment* vol. 15,1 (2010): 18-36. doi:10.1177/1077559509349443

sorunları arasında kilo kaybı, yeme bozuklukları, uyku bozuklukları ve uykusuzluk yer alır. Uyuşturucu ve alkol bağımlılığı da ciddi bir sorundur. Çocuklar arasında cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, insan immün yetmezlik virüsü (HIV), tüberküloz, pelvik inflamatuvar hastalık, vajinal fistül, istenmeyen gebelik, güvenli olmayan düşükler ve benzeri de çocuk ticareti bağlamında çocuğu etkileyen ciddi sağlık problemlerindedir. Seks endüstrisi için kaçırılan çocuklar, HIV/AIDS dahil cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara yakalanma konusunda savunmasızdırlar. Bazı ülkelerde bakire biri ile cinsel ilişkinin HIV/AIDS'i iyileştirebileceğine dair tehlikeli ve yanlış inançlar bulunmakta olup³⁷, kız çocuklarına yönelik bu bağlamda “talebin” daha da artmasına neden olmaktadır.

Psikososyal Etki

Yukarıda açıklanan görünür fiziksel sorunlara olarak, mağdurlar çok çeşitli psikolojik ve sosyal problemler geliştirebilirler. Aşırı durumlarda, insan ticaretiyle bağlantılı istismarlara maruz kalmış çocukların gösterdiği psikolojik belirtiler, karmaşık bir dizi psikolojik ve fizyolojik belirti bildiren işkence mağdurlarında tanımlanan psikolojik belirtilerle benzeşmektedir.³⁸

İnsan ticaretine maruz kalan çocuklar tipik olarak sosyal ve eğitimsel gelişimleri üzerinde olumsuz etkilere maruz kalmaktadır. Birçoğunun aile hayatı yoktur ve genç yaşta çalışmak zorundadırlar. Okula veya aile desteğine erişimleri olmaksızın normal sosyal aktivitelerden mahrum kalırlar. Ayrıca, sürekli gözetim ve kısıtlama altında olup dış dünyayla çok az temas halindedirler. Fiziksel ve duygusal şiddet ve istismara maruz kaldıklarında, etkileri yaşamı tehdit edici ve uzun vadeli olabilir. Çocuk ticaretine maruz kalanlar; utanç, suçluluk ve düşük özsaygı duyguları bildirmiştir ve sıklıkla toplum tarafından damgalanmaktadır. Özellikle fail güvendikleri biriyse, genellikle kendilerini ihanete uğramış hissetmektedirler. Bu faktörlerin yanı sıra deneyimin kendisi kabuslara, uykusuzluklara, umutsuzluk duygularına ve depresyona neden olabilmektedir. Çocuk ticaretine maruz kalanlar belli durumlarda ruhsal

37 Büşra Uslu, “Kenya Cumhuriyeti’nde Çocuk Koruma Sistemi: Makimei Çocuk Evi Örneği”. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi 19 (2019): 134

38 International Organization for Migration, *Caring for trafficked persons: Guidance for health providers*. (Geneva, Switzerland: 2009)

acılarını dindirmek için madde bağımlılığına yönelirken, bir kısmı da intihar girişiminde bulunmuştur.³⁹

Sonuç

Dünyada günümüzde çocuk ticareti mağduru milyonlarca çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğu, özellikle çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerine maruz olanlar, başkaları için çalışmak üzere bir yerden başka bir yere kaçırılmaktadırlar. Çocuk ticareti, uluslararası hukuka göre bir suçtur ve çocuk haklarının ihlalidir. Mağdurlar satın alınacak, satılacak, nakledilecek ve yeniden satılacak “metalara” indirgenmektedirler. Bu çocuklar ev hizmetçisi, sokak dilencisi, tarım işçisi, maden işçisi olarak sokaklarda, evlerde, şantiyelerde, dükkânlarda veya eğlence yerlerinde çalıştırılabilmektedir. Bazı durumlarda, bu çocuklar seks işçiliği, pornografi, silahlı çatışma veya diğer yasadışı faaliyetlerde çalışmaya zorlanırlar.

Kız çocukları, bu suçtan orantısız bir şekilde etkilenmekte ve özellikle ticari cinsel sömürü ve çocuk ev işçiliği için insan ticaretine maruz kalmaktadır. Erkek çocuklarının özellikle tarımda, madencilikte ve silahlı çatışmalarda çalışmak için kaçırıldığı bilinmektedir. Yasal statülerinin olmadığı veya dilini konuşmadıkları bölge veya ülkelerde ailelerinden ve toplumdaki tecrit edilen çocuklar özellikle tacirlerinin ve işverenlerinin sömürüsüne karşı savunmasız hale getirmektedir. Çocuk ticaretine maruz kalan çocuklar, diğer çocuk işçilere göre fiziksel ve psikolojik istismara karşı daha savunmasızdır. Uzun çalışma saatleri, tehlikeli alet ve zehirli maddelere maruz kalma, korku ve yıldırma, şiddetle cezalandırma ve cinsel istismar ve benzeri zorluklar onları ciddi fiziksel ve psikolojik zararlara maruz bırakmaktadır. Kendilerine yöneltilen talepleri reddetmek, itaat etmemek, protesto etmek veya kaçmak için yapılan herhangi bir girişim, cezalandırılma ve hatta öldürülmeyle sonuçlanabilir.

Çocuk ticareti mağdurları genellikle yoksul ailelerden gelir. Asgari düzeyde eğitime sahip, mesleki becerileri bulunmayan veya iş bulma şansı az olan çocuklar en fazla risk altındadır. Bu faktörler; cinsiyet, ırk

39 End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes (ECPAT) International, *Summary Paper On Sale And Trafficking Of Children For Sexual Purposes*, (2020) Erişim <https://ecpat.org/wp-content/uploads/2021/05/ECPAT-Summary-paper-on-Sale-and-Trafficking-of-children-for-Sexual-Purposes-2020.pdf>

ve etnik ayrımcılık veya silahlı çatışma ve iç çekişmelerin neden olduğu güvensizlikle birleştiğinde, çocuk ticareti ağlarının ortaya çıkması ve gelişmesi için ideal ortamı yaratır. Altta yatan bu nedenler ele alınmadıkça, çocuk ticaretini durdurmaya yönelik önlemlerin başarısı sınırlı olacaktır.

Gerçek anlamda bir fark yaratmak için ülkeler, çocuk ticaretinin İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin bir ihlali olduğunu ve çocuk ticaretini körükleyen faktörlerin üzerinde durulması gerektiğini kabul etmelidir. Yukarıda belirtildiği gibi, yaygın yoksulluk, ekonomik çaresizlik, eşitsizlik, istihdam fırsatlarının olmaması, cinsiyet eşitsizliği, ayrımcılık, genel eğitim ve farkındalık eksikliği ve ucuz işgücü talebi, çocukların cinsel istismarının büyük bir endüstri halinde gün geçtikçe büyüyor olması sonucunu doğurmaktadır.

Kaynakça

- Coy, Maddie, “Moved around like bags of rubbish nobody wants: how multiple placement moves can make young women vulnerable to sexual exploitation.” *Child Abuse Review*, 18, (2009): 254–266.
- Dottridge, Mike, “Trafficking in children in West and Central Africa”, *Gender & Development*, (2002) 10:1, 38-42, DOI: 10.1080/13552070215890.
- End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes (ECPAT) International, *Summary Paper On Sale And Trafficking Of Children For Sexual Purposes*, (2020) Erişim <https://ecpat.org/wp-content/uploads/2021/05/ECPAT-Summary-paper-on-Sale-and-Trafficking-of-children-for-Sexual-Purposes-2020.pdf> (16.12.2021).
- Gjermeni, E., Van Hook, M. P., Gjipali, S., Xhillari, L., Lungu, F., & Hazizi, A. “Trafficking of children in Albania: Patterns of recruitment and reintegration”. *Child Abuse & Neglect*, 32, (2008):941–948. doi:10.1016/j.chiabu.2007.09.015.
- Glind, Hans van de, *ILO’s International Programme on the Elimination of Child Labour (IPEC) Migration and child labour - Exploring child migrant vulnerabilities and those of children left-behind*. (Geneva: 2010)–27 Erişim www.ilo.org/ipecinfo/product/viewProduct.do?productId=14313 (14.12.2021).
- Greenbaum, Jordan, Crawford-Jakubiak, James E ve Committee on Child Abuse and Neglect “Child Sex Trafficking and Commercial Sexual Exploitation: Health Care Needs of Victims,” *Pediatrics* 135, no. 3 (2015): 566-574.
- Greenbaum V., Jordan, Yun, Katherine ve Todres, Jonathan. “Child Trafficking: Issues for Policy and Practice” *The Journal of Law, Medicine & Ethics*, 46 (2018): 159-163.
- Hill, Alice ve Carey, Romano. “The trade in human lives”. *Americas Quarterly*, 4(2), (2010) 84–89.

Hoot, James, Tadesse, Selamawit ve Abdella, Rahmet, “Voices Seldom Heard”, *Journal of Children and Poverty*, 12:2, (2006) 129-139, doi: 10.1080/10796120600879558.

Hossain M, Zimmerman C, Abas M, Light M, Watts C. “The relationship of trauma to mental disorders among trafficked and sexually exploited girls and women” *Am J Public Health*100(12) (2010):2442-2449. doi:10.2105/AJPH.2009.173229.

International Labour Organization, *A Future Without Child Labour*, (2002).

International Labour Organization, *ILO action against trafficking in human beings* (2008) Erişim www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—ed_norm/—declaration/documents/publication/wcms_090356.pdf (16.12.2021).

International Labor Organization, *Global Estimate of Forced Labour: Executive Summary* (2012) Erişim http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—ed_norm/—declaration/documents/publication/wcms_181953.pdf (16.12.2021).

International Labour Organization, *International Program on the Elimination of Child Labour (IPEC) Facts on Commercial sexual exploitation of children* (2005).

International Organization for Migration, *Caring for trafficked persons: Guidance for health providers*. (Geneva, Switzerland: 2009) Erişim http://publications.iom.int/bookstore/free/CT_Handbook.pdf (16.12.2021).

Mitchell, Kimberly J., David Finkelhor, and Janis Wolak. “Conceptualizing Juvenile Prostitution as Child Maltreatment: Findings from the National Juvenile Prostitution Study.” *Child Maltreatment* 15, no. 1 (2010): 18–36. <https://doi.org/10.1177/1077559509349443>.

Noll, Jennie G., and Chad E. Shenk. “Introduction to the special issue: the physical health consequences of childhood maltreatment—implications for public health.” *Journal of pediatric psychology* vol. 35,5 (2010): 447-9. doi:10.1093/jpepsy/jsq013.

Rafferty, Yvonne. “Gender as an obstacle to good health: Health related human rights violations and the girl child”. *International Psychology Bulletin*, 17 (2013):15-24.

United Nations, “Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations convention against transnational organized crime” (2000) Erişim www.osce.org/odihr/19223 (06.12.2021).

United Nations, “Convention on the rights of the child” (1989) Erişim www.unicef.org/crc (06.12.2021).

United Nations Children’s Fund, “Birth Registration: right from the start,” *Innocenti Digest* 9 (2002).

United Nations Children’s Fund, *Combatting Child Trafficking: Handbook of Parliamentarians* (2005) Erişim [http://www.unicef.org/publications/files/IPU_combattingchildtrafficking_GB\(1\)_01.12.2021](http://www.unicef.org/publications/files/IPU_combattingchildtrafficking_GB(1)_01.12.2021).

United Nations Children’s Fund, *Fact Sheet: Protection and Conflict* (2005).

United Nations Children’s Fund, *The State of the World’s Children*, New York, (2005).

United Nations Development Fund for Children, *Progress for children: Achieving the MDGs with equity (No. 9)* (New York: 2010) Erişim [www.unicef.org/protection/Progress_for_Children No.9_EN_081710.pdf](http://www.unicef.org/protection/Progress_for_Children_No.9_EN_081710.pdf) (06.12.2021).

United Nations Office on Drugs and Crime ve Inter-Parliamentary Union, *Combating Trafficking in Persons: A Handbook for Parliamentarians* (2009) 82–83.

United Nations Office on Drugs and Crime, *Toolkit to combat trafficking in persons: Global programme against trafficking in human beings*. (Vienna: 2008) Erişim www.unodc.org/documents/human-trafficking/HT_Toolkit08_English.pdf (06.12.2021).

United Nations Office on Drugs and Crime, *Global report on trafficking in persons* (2009) Erişim www.unodc.org/documents/human-trafficking/Global_Report_on_TIP.pdf (29.11.2021).

United States Department of Justice, “Effects of federal legislation on the commercial sexual exploitation of children”. Juvenile Justice Bulletin. Washington, DC Office of Justice Programs (2010) Erişim www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojjdp/228631.pdf (29.11.2021).

Uslu, Büşra. “Kenya Cumhuriyeti’nde Çocuk Koruma Sistemi: Makımei Çocuk Evi Örneği”. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 19 (2019): 127-152.